ส่วนที่๑

บทนำ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการ บ่งชี้ความเสี่ยงของการทุจริตที่มีอยู่ในองค์กรโดยการประเมินโอกาสของการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนบุคคล หรือหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต เพื่อพิจารณาว่าการควบคุมและการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่ ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการทุจริตในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์ สำคัญเพื่อให้บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน

ลักษณะการทุจริตในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น ๗ ประเภท ดังนี้

๑) การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล

๓) สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย

๔) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม

๕) สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๖) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบ จากภาคส่วนต่างๆ

๗) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจบารมี และอิทธิพลท้องถิ่น

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๑) โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒) สิ่งจูงใจ เป็นที่ยอมรับว่าสภาวะทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างความร่ำรวย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมการ ทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓) การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาของประชาชน ขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคลเหล่านี้

๔) การผูกขาด ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในบางครั้งพบบริษัทมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดในโครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ

๕) การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมการทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้กับตนเองและครอบครัว

๖) การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน แต่ในปัจจุบัน พบว่า คนมีความละอายต่อบาปและเกรงกลัวบาปน้อยลง และมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗) มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนจากยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิดเห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนซื่อเป็นคนเซ่อ เห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละอายต่อบุญและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

หลักการและเหตุผล

ด้วยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เสนอ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติราชการของ ศปท. มีแนวทางการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานของ ศปท. ขึ้น เพื่อรองรับการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพโดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย งานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ งานคุ้มครองจริยธรรม และการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานของ ศปท.

นอกจากนี้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริการราชการแผ่นดิน กำหนดให้การบริหารราชการซึ่งรวมทั้งราชการบริหารส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากสภาพปัญหาที่พบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อประชาสัมพันธ์จะพบว่าภาพลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทุจริตคอรัปชั่นเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนเกิดความไม่ไว้วางใจการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมา

ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งสร้างภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่นให้กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยเฉพาะประชาชนให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปลอดทุจริตหรือการทุจริตมีทิศทางลดน้อยลง ย่อมเกิดจากบุคลากรในองค์กรซึ่งประกอบด้วย คณะสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคณะผู้บริหาร ตลอดจนข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกๆ ตำแหน่ง จะต้องมีจิตสำนึกค่านิยม ทัศนคติที่ชื่นชม ยอมรับหลักคุณธรรม จริยธรรม ประกอบหลักการใช้

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับฯ ในการบริหารหรือการปฏิบัติงาน กล่าวโดยสรุป หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยึดหลัก “ธรรมาภิบาล” แล้ว หน่วยงานองค์กรอื่นและประชาชนก็จะเชื่อมั่นและไว้วางใจศรัทธาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแน่นอนองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุง อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งที่จะเป็นตัวช่วยสร้างภาพลักษณ์ในด้านการป้องกันการทุจริตเพื่อขยายผลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้เข้าร่วมการเป็นเครือข่ายในด้านการป้องกันการทุจริตแล้วก็ทำให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยึดหลักการบริหารงานและการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน

๑. เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุงใช้เป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุง

๒. เพื่อส่งเสริม/เสริมสร้างให้บุคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุงปฏิบัติราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๓. เพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตามตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐ เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายในการติดตามและตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐให้มีความเข้มแข็ง

๔. เพื่อให้ระบบ และกลไกในการป้องกันและตรวจสอบมิให้เกิดการทุจริต หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุง

๕. เพื่อให้ทุกภาคส่วนรู้เท่ากัน ร่วมคิดการป้องกันการทุจริต โดยมีการพัฒนาศักยภาพและคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างทั่วถึง

เป้าหมาย

๑. ข้าราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุงตลอดจนประชาชนมีจิตสำนึกในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ไปในทางที่มิชอบทุกฝ่าย

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุงมีระบบการปฏิบัติงานที่สามารถป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบของราชการ และเจ้าที่ และสามารถจัดการกับกรณีการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างรวดเร็ว โปร่งใส มิให้ข้าราชการอื่นใช้เป็นเยี่ยงอย่าง

๓. หน่วยงานสามารถประสานความร่วมมือในองค์กรและภายนอกองค์กรในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ภาครัฐ

๔. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุงสามารถพัฒนาระบบและกลไกในการตรวจสอบ ควบคุม และถ่วงดุลการใช้อำนาจให้เหมาะสม

๕. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุงพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประโยชน์ของการจัดทำแผน

๑. คณะกรรมการ/สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุง มีจิตสำสำนึกในการปฏิบัติงานเพื่อประชาชนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส

๒. ประชาชนมีจิตสำนึกในการเห็นประโยชน์ของชุมชนและเฝ้าระวังการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุง

๓. มีระบบการควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและลดโอกาสในการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔. สร้างระบบในการจัดการกับการทุจริตให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว

๕. พัฒนาและเสริมสร้างบุคลากรและหน่วยงานในการต่อต้านและปราบปรามการทุจริต

๖. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกุงได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนราชการ ประชาชนในการป้องกันการทุจริต